

П Р А В И Л Н И К

за осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд

Настоящия Правилник е разработен на основание Инструкция на МОН за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета (обнародвана, ДВ бр. 61 от 1996 год.), Кодекса на труда и нормативни актове на други министерства и ведомства.

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. С този Правилник се определят изискванията по осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд спрямо учениците, педагогическия и непедагогическия персонал в ПТГ – Варна, както и към лицата, които по различни поводи се намират в училището.

РАЗДЕЛ II

ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ ЗА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД

Чл.2. За осигуряването на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на училищна и извънучилищна дейност и при извършване на трудови дейности в ПТГ – Варна, да се спазват установените в Република България единни правила, норми и изисквания по отношение на:

1. Собствени, наети или предоставени за ползване машини, съоръжения, апарати, уреди, инструменти, материали и вещества.
2. Силови и осветителни електрически инсталации, отоплителни, водопроводни, канализационни други инсталации.
3. Вибрации и шум, чистота на въздуха, осветеност и лъчения.
4. Ергономични условия за възпитание, обучение и труд.
5. Микроклимат, температура и влажност на въздуха.
6. Работно облекло, лични предпазни средства и специално облекло.
7. Съоръжения и медикаменти в долекарска помощ.
8. Пренасяне на товари.
9. Организирано от ПТГ – Варна придвижване на ученици, педагогически и непедагогически персонал като пътници в превозни средства или пешеходци.

Чл.3. За осигуряване на безопасни условия се спазват установените в Република България правила, норми и изисквания, когато ученици, педагогически и непедагогически персонал или лица от други организации, извършват самостоятелно или съвместно следните дейности:

1. Ремонт, монтаж и демонтаж на машини, апарати и др.
2. Ремонт на силови и осветителни инсталации, отоплителни, вентилационни и други инсталации.
3. Строително-монтажни дейности по сградите и двора.
4. Товаро-разтоварни и транспортни дейности.

РАЗДЕЛ III

ОРГАНИЗАЦИЯ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД

Чл. 4. Този правилник се утвърждава от директора на училището в началото на всяка учебна година. Същият се актуализира при въвеждането на нови машини, съоръжения, технологии, материали, при изменение на правилата, нормите и изискванията по безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

Чл. 5. Директорът на училището организира запознаване на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал и родителите с настоящия правилник.

Чл. 6. Директорът осъществява взаимодействие и координира с министерства, ведомства и местните органи на държавната власт дейността по осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд.

Чл. 7. Ежегодно директорът издава заповед за назначаване на Комитет по условия на труд и председател на Комитета, съгласно изискванията на чл. 27 на Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Комитетът работи в съответствие с изискванията на горепосочения закон.

Чл. 8. При сключване на договори с други организации за самостоятелно или съвместно изпълнение на ремонти, строителни, монтажни, товаро-разтоварни и транспортни дейности, директорът е длъжен да включи мерки по осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд.

Чл. 9. Директорът организира регистрирането, отчитането и анализирането на злополуките и професионалните заболявания по установения в Република България ред. Той незабавно уведомява РУО на МОН- гр. Варна, органите на МВР, Прокуратурата и Гражданска защита, в случаите на тежки, или със смъртен изход злополуки от тежки аварии.

Чл. 10. В края на всяка учебна година Комитетът по условия на труд в училището анализира БУОВТ и предлага мерки за подобряването им. Горните се приемат от педагогическия съвет и утвърждават от директора.

Чл. 11. Комитетът по условия на труд контролира спазването на изискванията по осигуряване на БУОВТ и отговаря солидарно за тяхното изпълнение.

РАЗДЕЛ IV

СЪДЪРЖАНИЕ И КОНКРЕТНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА БУОВТ

Чл. 12. Длъжностно лице, отговарящо за материално-техническото осигуряване на дейностите от БУОВТ е ЗДАСД.

Чл. 13. Задължения на комитета по условия на труд:

1. Да обсъжда в началото на всеки срок цялостната дейност по опазването на здравето и осигуряването на безопасността на труда на ученици, учители и друг персонал, и да предлага мерки за подобряването ѝ.

2. Да извършва проверки по спазване на изискванията на здравословни и безопасни условия на труд. На всеки шест месеца Комитетът проверява учебните кабинети, лаборатории и др., с оглед на тяхното санитарно-хигиенно състояние и безопасност за обучение и труд. Резултатите от тези проверки се записват в специална книга. При недопустими отклонения от нормите за безопасност се вземат незабавно мерки.

3. В началото на всяка учебна година, съвместно с представители на здравните органи, РЗИ, членове на Училищния съвет и се преглежда състоянието на училищната сграда и се установява годността ѝ за започване на учебната година, като се обръща особено внимание на закрепването на вратите и прозорците, обезопасяването на електрическата инсталация, осветителните тела и т.н.

4. Директорът на училището контролира работата на Комитета и спазването на изискванията по осигуряване на КУОВТ.

Чл. 14. /1/. В ПТГ – Варна се организират следните видове инструктаж:

1. начален;
2. на работното място;
3. периодичен;
4. извънреден

/2/. Програмите за провеждане на инструктажа се разработват от Комитета по условия на труд и се утвърждават от директора.

/3/. С писмена заповед директора на училището определя длъжностните лица, които ще провеждат инструктажа.

/4/. Инструктажите се провеждат с всички лица – ученици, педагогически и непедагогически персонал, както и с лицата, които по различни поводи се намират на територията на училището.

Чл. 15. /1/. В училището задължително се водят книги за инструктажите – една за цялото училище и по една за всеки кабинет, където има специфични правила и норми за безопасно обучение и възпитание.

/2/. Главната книга за инструктаж се води и съхранява от помощник-директора по АСД.

/3/. Книгите за инструктаж на учениците се водят от класните ръководители.

В тях се подписват всички инструктирани ученици и се прилагат копия на съдържанието на проведените инструктажи. Книгите подлежат на проверка от компетентните органи.

/4/. Инструкции за безопасна работа се длъжни да изготвят всички учители по чл. 15. Те задължително се поставят на видно място и периодично се припомнят на учениците.

Чл. 16. При организирано придвижване на ученици, педагогически и непедагогически персонал в масови извънкласни изяви или за извършване на определена работа, със заповед на директора се определя лице, което да инструктира групата и да отговаря за нейната безопасност.

Чл. 17. Класните ръководители работят по учебна програма за обучение на учениците за действие при бедствия, аварии, катастрофи и пожари. В годишните разпределения се предвиждат темите по месеци и се вземат по определения график. За нуждите на обучението могат да бъдат канени и външни лектори. Директорът контролира изпълнението на работата на класните ръководители по програмата.

Чл. 18. Всички учители са длъжни да полагат усилия за реализиране на политиката на училищното ръководство по осигуряване на БУОВТ. Те са длъжни да следят:

1. Влизането в класните стаи и кабинети да става поединично, без блъскане, под контрола на дежурните учители.
2. След влизане в класните стаи и кабинети, всеки ученик да заема предварително определеното му от учителя място.
3. По време на учебните часове учениците да заемат правилна и удобна поза.
4. При необходимост и при възможност, дежурните ученици да отварят прозорците с цел проветряване на класните стаи, като зорко следят за недопускане на ученици до отворените прозорци.

Чл. 19. Класните ръководители и останалите учители се задължават да сведат до знанието на всички ученици настоящия Правилник и да изискват неговото съблюдаване.

Чл. 20. На учениците се забранява:

1. Качването на прозорците, надничането от отворени прозорци чрез надвесване, скачането от прозорците и излизането от места, неопределени за тези цел.
2. Бягането, гоненето из класната стая, блъскането на маси и столове и качването върху тях.
3. Забранява се също:
  - хвърлянето на чанти, учебници и всякакви други предмети из класните стаи, коридори или от прозорците навън;
  - пипането на контакти и ел.табла;

- пипането на охранителните системи и противопожарните кранове;
- отварянето с взлом или ключове-дубликати на заключени врати;
- чупенето на ел.крушки, стъкла на прозорци и картини;
- бъркане в съдове с разтвор на хлорна вар, съхранявани в тоалетните;
- пипането без разрешение и учителски надзор на научно-технически средства, пособия и всякакви реактиви в кабинетите, където има такива;
- внасянето и използването на леснозапалими материали, както и на запалки и кибрити;

- пушенето в сградата на училището и около нея;
- играта с опасни за здравето предмети, както и носенето на такива от вкъщи.

4. При възникване на пожар в сградата на училището, то да се напуска по най-бързия начин и по ред, определен в евакуационните планове, под ръководството на съответните преподаватели през указаните изходи.

5. Забранява се:

- влизането в училището с кални обувки и мръсни дрехи;
- чопленето на слънчоглед в сградата на училището;
- храненето в класни стаи и кабинети, хвърлянето на отпадъци от храна по

пода и под масите;

6. Движението в коридора да става бавно и внимателно, без бягане и блъскане.

7. Да се внимава особено много при придвижването, след измиване на коридорите и тоалетните, поради опасност от падане.

8. След ползване на чешмите, същите да се затварят добре, като особено се внимава да не се оставят пуснати чешми при спряла вода.

Чл. 21. Задължения на непедагогическия персонал:

/1/. В съответствие със своята квалификация и дадените инструкции, непедагогическия персонал в ПТГ – Варна е длъжен:

1. Да се грижи за собствената си безопасност и за безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършваната от тях работа или дейност.

2. Да използва правилно опасните вещества, материали и другото работно оборудване.

3. Да информира незабавно директора и ЗДАСД за всяка нередност, която може да представлява непосредствена опасност за тяхното здраве и за всички неизправности, които констатира.

4. Да съдейства на ръководството при изпълнения на мероприятия по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и на предписанията, дадени от контролните органи.

5. Да не оставят в изправено положение до стените метални пръти, греди, дървени стълби и други.

/2/. Работникът може да преустанови изпълнението на възложената му работа при сериозна непосредствена опасност за живота и здравето му, като уведоми за това ЗДАСД или директора.

Чл. 22. Задължения на работника по поддръжка и ремонт:

1. Ежедневно да прави обход на училищната сграда и да следи за повреди, които биха могли да застрашават живота и здравето на пребиваващите в училището, както и да отстрани своевременно повредите.

Чл. 23. Безопасно обучение, възпитание и труд във физкултурния салон.

/1/. Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.

/2/. Не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.

/3/. Да се поддържа ред и последователност при изпълнението на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и други, и крият опасност от сблъсквания, падания и разсейване на вниманието или уплаха.

/4/. Ръководителят на упражнението трябва да оказва помощ при изпълнението на трудни елементи от упражненията и да осигурява безопасност в случай на несполучливи опити.

/5/. Абсолютно необходимо е да се следи за физическото и психическото състояние на учениците, и при наличие на отклонения от нормалното състояние да не се изисква изпълнение на трудните елементи.

Чл. 24. Безопасно обучение, възпитание и труд на физкултурната площадка.

/1/. Баскетболните табла, хандбалните врати, волейболните колони и др., трябва да бъдат добре закрепени и стабилизирани.

/2/. При хвърления на уреди, строго да се съблюдава да няма хора на мястото на попаденията или периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатия уред.

Чл. 25. Противопожарна и аварийна безопасност:

/1/. С писмена заповед директорът определя длъжностно лице, което да координира дейността по осигуряване на пожарна безопасност. Същото лице задължително е член на Комитета по условия на труда.

/2/. Със заповед на директора се определя:

1. Пожаробезопасното използване на всички ел.уреди.
2. Организирането на противопожарна подготовка и инструктаж на работниците и служителите.
3. Поддържането и проверката на противопожарните уреди, съоръжения и средства за пожарогасене.

/3/. Директорът е длъжен при ремонтни работи, свързани с изключване на участъци от водопроводната мрежа, незабавно да уведоми РСПАБ – Варна за вземане на необходимите мерки за осигуряване на пожарна безопасност на училищната сграда.

/4/. С оглед пожарната безопасност, територията на училището системно се почиства от тревна растителност и други горими отпадъци.

Чл. 26. При експлоатацията, ремонта и поддържането на ел.инсталации, уреди и съоръжения, не се допуска:

1. Използването на нестандартни или неизправни ел.уреди;
2. Използването на нестандартни предпазители в ел.табла;
3. Открито преминаване на транзитни кабели и проводници;
4. Използването на ел.ютии, котлони, бързовари и други ел. уреди извън специално оборудваните за тази цел пожаробезопасни места, определени със заповед на директора.
5. Оставянето без наблюдение на включени в ел.мрежа нагревателни уреди, телевизори, радиоапарати и др.

Чл. 27. Преди есенни-зимния сезон отоплителните уреди се проверяват и ремонтират. В експлоатация се пускат само изправни и стандартни уреди.

Чл. 28. Евакуация:

1. За евакуиране на общоучилищния колектив се създават планове за евакуация от съответния етаж, с обозначение на стаите, евакуационните изходи, средствата за пожарогасене и сигнализация с необходимия пояснителен текст и се поставят в съответните коридори. Същите се разучават от целия училищен колектив, с цел прилагането им при нужда.
2. Вратите, определени като евакуационни, трябва да бъдат свободни от всякакви материали и съоръжения. За осигуряване на бързото им отключване да има два специални комплекта ясно обозначени ключове. Единият комплект се съхранява у ЗДАСД, а другият от помощния персонал на партерния етаж.
3. При провеждане на масови мероприятия на учениците, трябва да присъства дежурен учител, инструктиран за правилата по ПАБ и правилата за евакуация на ученици в случай на пожар.
4. При провеждане на масови мероприятия с учениците е забранено:
  - произвеждането на светлинни ефекти с химически или други вещества, които могат да причинят пожар;
  - да се гаси напълно осветлението в помещението;

- да се поставя елхата /по време на новогодишни чествания/ на разстояние по-малко от един метър от тавана и стените, както и да се украсява с лесно горими играчки, свещи, бенгалски огън и др.

5. В случаите на пожар, директорът, а в негово отсъствие учител или служител, незабавно уведомява РСПАБ – Варна.

6. Действие при необходимост от евакуация при пожар.

Чрез непрекъснато натискане на електрическия звънец и непрекъснатото биене на механичния звънец и викове „ПОЖАР” се уведомяват всички за започналия пожар. Евакуацията започва от помещението, където е възникнал пожарът и от съседните, най-силно застрашени помещения – над горящия етаж и след това на тези, които са под горящия етаж. Извеждането на учениците става под ръководството на преподавателите без суматоха, блъскане и викове. Учителят взема със себе си дневника на класа, а учениците – учебните пособия. Веднага щом изведе учениците от горящата сграда в двора на училището на безопасно място, учителят прави проверка на учениците по списъка на класа, като незабавно уведомява органите на ПАБ за отсъстващите ученици. Целият наличен персонал започва незабавно гасене на пожара със собствени средства, като не излага при това живота си на опасност. При пристигане на органите по ПАБ същите се уведомяват за това какво и къде гори, всички ли хора са евакуирани, къде има останали хора и т.н. Всички са длъжни да оказват пълно съдействие на органите при пожарогасенето и при установяването на причините за пожара.

7. За всеки пожар – директорът незабавно уведомява общинската администрация и РУО на МОН – Варна.

Чл. 31. Отопление:

1. Работната температура в училищната сграда не трябва да бъде под 14 °С, а при наличие на гориво – в оптималните граници 18 °С.

Чл. 32. Осветление:

1. Забранено е да се държат постоянно спуснати завесите или щорите в класните стаи, тъй като това пречи на притока на светлина. Пускането на същите да става по преценка на преподавателя, с оглед нуждите на урока.

2. Осветителните тела и инсталации трябва да са винаги в изправност и да са оборудвани с необходимия брой ел. лампи. Те периодически трябва да се преглеждат, ремонтират и заменят повредените елементи.

3. Осветлението трябва да осигурява добра видимост и дава възможност за работа на зрителния анализатор без неговото напъгане.

4. Захранването на осветителната мрежа и захранването на електроподаването на машини, апарати, съоръжения и други трябва да бъдат независими едно от друго.

5. Обезпечени от към осветление задължително трябва да бъдат и всички работилници и помещения, в които работи помощно-обслужващия персонал, а също и канцелариите на административния персонал.

6. Минимум веднъж на два месеца да се почистват от прах всички осветителни тела в училището.

Чл. 33. За всички регламентирани в този правилник случаи, свързани с безопасните условия на обучение, възпитание и труд в ПТГ – Варна, директорът издава писмена заповед.

Правилникът е приет на заседание на Педагогическия съвет на ПТГ – Варна с Протокол № 12/ 14.09.2021 година и влиза в сила от същата дата.

Утвърден със заповед на директора № 1471/14.09.2021 год.